

Odpowiedzialność polityczna ministra w III Rzeczypospolitej Polskiej

STRESZCZENIE

Minister jest jednoosobowym organem władzy wykonawczej, podległym Prezesowi Rady Ministrów (premierowi). Poszczególni ministrowie realizują zadania polityki rządu w ramach powierzonej im dziedziny spraw państwa, zazwyczaj stoją na czele określonego działu administracji. Jednocześnie ministrowie pod kierownictwem premiera działają wspólnie w ramach Rady Ministrów (rządu), która jest kolegialnym organem władzy wykonawczym, kierującym polityką wewnętrzną i zagraniczną państwa.

Jednym z istotnych elementów określających prawnoustrojowy status ministra jest jego odpowiedzialność za działalność prowadzoną w związku z piastowanym urzędem. Podstawowe znaczenie ma odpowiedzialność konstytucyjna oraz odpowiedzialność polityczna. Najogólniej rzecz biorąc odpowiedzialność polityczna oznacza odpowiedzialność za polityczny kierunek sprawowania urzędu. W wypadku tej odpowiedzialności nie musi nastąpić stwierdzenie winy, wystarczy tylko negatywna ocena działalności ministra. Ponieważ minister jest członkiem organu wieloosobowego w postaci Rady Ministrów, jego odpowiedzialność polityczna może mieć charakter indywidualny (za własne działania oraz działania podległych mu urzędników) oraz solidarny (za działalność całej Rady Ministrów).

Odpowiedzialność polityczna ministra w sensie ścisłym sprowadza się do możliwości odwołania go ze stanowiska i jako taka jest ponoszona przed centralnymi organami państwa. W ustrojach państw współczesnych można uznać za typowe sytuacje, w której ministrowie ponoszą odpowiedzialność indywidualną przed premierem lub parlamentem, lub głową państwa, zaś cały rząd ponosi odpowiedzialność solidarną przed parlamentem lub głową państwa.

Przedmiotem niniejszej pracy jest analiza zasad regulujących odpowiedzialność polityczną ministra w ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w wymiarze solidarnym, jak i indywidualnym.

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia i bibliografii. W rozdziale pierwszym podjęte zostały rozważania dotyczące genezy urzędu ministra w ustrojach wybranych państw europejskich oraz statusu ministra jako członka Rady Ministrów w ustroju II Rzeczypospolitej i Polski Ludowej. W rozdziale drugim opisany został przebieg transformacji ustrojowej lat 1989 – 1997 w dziedzinie statusu prawnego ministrów, a także omówiona zostanie treść aktualnych przepisów Konstytucji RP oraz najważniejszych

W praktyce system rządów przyjęty w Polsce ewoluuje w kierunku modelu rządów kanclerskich lub premierowskich, w których akcentuje się pozycję premiera jako szefa rządu i szefa władzy wykonawczej w państwie. W tej sytuacji zdaniem autora dalszym krokiem zmierzającym do wzmocnienia pozycji premiera powinna być dokonanie nowelizacji Konstytucji RP, polegająca w pierwszej kolejności na likwidacji instytucji indywidualnej odpowiedzialności ministrów przed parlamentem, po drugie na wprowadzeniu kilku innych zmian w procesie powoływania rządu i ministrów w celu dalszego wzmocnienia pozycji Prezesa Rady Ministrów jako jedyne go zwierzchnika ministrów w Polsce.